

Sygn. akt V KS 14/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Agnieszka Murzynowska

w sprawie **K. O. (K. O.)**

oskarżonego z art. 178a § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 maja 2021 r.,

skargi w trybie art. 539a § 1 k.p.k.

wniesionej przez obrońcę

na wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 26 stycznia 2021 r., sygn. akt IV Ka (...),

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 24 września 2020 r., sygn. akt V K (...),

I. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi

Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania;

**II. zarządza zwrot na rzecz oskarżonego wniesionej opłaty
od skargi.**

UZASADNIENIE

K. O. został oskarżony o to, że w dniu 7 maja 2019 r. w B. przy ul. (...) kierował samochodem marki V. o nr rej (...), będąc w stanie nietrzeźwości, tj. mając 0,58 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 marca 2014 r., sygn. akt II K (...), za czyn z art. 178a § 1 k.k. - tj. o czyn z art. 178a § 1 i 4 k.k.

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 24 września 2020 r., sygn. akt V K (...), uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Apelację od wyroku Sądu I instancji na niekorzyść oskarżonego wniósł Prokurator Rejonowy dla W., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

1. obrazę przepisów postępowania, mających wpływ na treść orzeczenia, a to art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. i art. 424 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, co skutkowało nieprawidłową oceną zgromadzonego materiału dowodowego i w konsekwencji bezzasadnym przyjęciem przez Sąd I instancji, iż K. O. nie dopuścił się zarzucanego mu czynu mimo pominięcia i braku dokonania ustaleń w przedmiocie tego, czy oskarżony przyjechał na parking sklepu „M.” przy ul. (...) w B. znajdując się w stanie nietrzeźwości, której to okoliczności Sąd nie uwzględnił ferując w konsekwencji niesłuszne orzeczenie i dokonując tym samym oceny dowodów w sposób dowolny z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego;
2. obrazę przepisów prawa materialnego – tj. art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k. - poprzez błędne przyjęcie, iż ustalony przez Sąd stan faktyczny nie pozwolił na stwierdzenie, że zachowanie oskarżonego wypełniło znamiona czynu zabronionego, określonego w art. 178a § 1 k.k. w sytuacji, gdy oskarżony, będąc w stanie nietrzeźwości, tj. mając 0,58 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu, zajął miejsce za kierownicą pojazdu marki V. o nr rej. (...) i uruchomił silnik w zamiarze podjęcia jazdy i opuszczenia parkingu sklepu „M.” przy ul. (...) w B., jednakże nie ruszył pojazdem z uwagi na interwencję pracownika ochrony sklepu, co uzasadniało przypisanie oskarżonemu usiłowania popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., a błędnie doprowadziło Sąd do uniewinnienia oskarżonego od zarzucanego mu czynu

Podniósłszy powyższe, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w W., na skutek wniesionej apelacji, wyrokiem z dnia 26 stycznia 2021 r., sygn. akt IV Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Na orzeczenie to złożył skargę w trybie art. 539a § 1 i 2 k.p.k. obrońca oskarżonego, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

- obrazę przepisu art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.- poprzez przekroczenie przez Sąd odwoławczy granic oskarżenia, wyznaczonych wniesionym w niniejszej sprawie przez oskarżyciela publicznego aktem oskarżenia z dnia 30.07.2019 r., zgodnie z którym K. O. został oskarżony o to, że w dniu 7 maja 2019 r. w B. przy ul. (...) kierował w ruchu lądowym samochodem marki V. o nr rej. (...) będąc w stanie nietrzeźwości tj. mając 0,58 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu” a zatem tak zakreślone ramy skargi oskarżycielskiej nie pozwalają na czynienie ustaleń w przedmiocie tego, w jaki sposób oskarżony dostał się do sklepu „M.”, gdyż stanowiłoby to wykroczenie poza zasadę tożsamości czynu zarzuconego oskarżonemu (w zakresie czasu, miejsca, okoliczności towarzyszących), zaś na konieczność dokonania ustaleń w tym przedmiocie powołał się Sąd odwoławczy w zaskarżonym wyroku.

- obrazę przepisu art. 437 § 2 k.p.k., mającą wpływ na treść wydanego w sprawie rozstrzygnięcia przez uchylenie zaskarżonego apelacją oskarżyciela publicznego wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 24.09.2020r., sygn. akt V K (...), z uwagi na błędne uznanie, że zachodzi konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, podczas gdy w świetle przepisu art. 437 § 2 k.p.k. konieczność taka nie zachodzi, czynności Sądu I instancji zostały przeprowadzone prawidłowo, zaś powody uchylenia wyroku Sądu I instancji (ponowna ocena zeznań świadka A. S., kompleksowa ocena zachowania oskarżonego) nie uzasadniają wydania orzeczenia kasatoryjnego w niniejszej sprawie, gdyż taka czynność - ponowna ocena dowodów nie mieści się w kręgu podstawy z art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., która może zostać zastosowana wyłącznie w przypadku konieczności powtórzenia czynności dowodowych w pełnym zakresie.

- obrazę przepisu art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 427 § 3a k.p.k., mającą wpływ na treść wydanego w sprawie rozstrzygnięcia, przez uwzględnienie zarzutu apelującego dot. obrazu przepisów prawa procesowego- art. 4 k.p.k., w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., podczas gdy apelujący nie wykazał okoliczności, o których mowa w art. 427 § 3a k.p.k. (jak również nie powołał się nawet na ten przepis), nie wskazał na ewentualne, konkretne czynności dowodowe, które winny zostać przeprowadzone przez Sąd I instancji, zaś należy uznać to za warunek konieczny zarzutu niewyjaśnienia „wszystkich istotnych okoliczności sprawy”, gdyż w istocie zarzut oskarżyciela publicznego związany był z brakiem dokonania ustaleń związanych z ewentualnym przyjazdem oskarżonego do sklepu „M.” (a więc brakiem przeprowadzenia na tę okoliczność dowodów z urzędu przez Sąd I instancji, gdyż brak było jakiejkolwiek inicjatywy dowodowej oskarżyciela publicznego w tym zakresie).

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu we W. jako Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Sens instytucji skargi na wyrok sądu odwoławczego polega na ograniczeniu liczby wyroków kasatoryjnych do tych sytuacji, w których przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi *meriti* jest niezbędne dla realizacji celów postępowania karnego. Zgodnie z treścią art. 437 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy może uchylić orzeczenie i przekazać je sądowi I instancji do ponownego rozpoznania tylko w jednym z trzech przypadków: zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych, konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości oraz wówczas, gdy wydanie wyroku reformatoryjnego naruszyłoby regułę *ne peius*, wskazaną w art. 454 § 1 k.p.k.

Zadaniem Sądu Najwyższego, rozpatrującego skargę, zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I KZP 13/17, jest wyłącznie skontrolowanie, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego oraz czy jest konieczne

przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy w tym postępowaniu ogranicza się zatem do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2020 r., sygn. akt 1 KS 9/20).

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w W. jako przesłankę uchylenia zaskarżonego wyroku wskazał konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości. Z treści uzasadnienia wyroku nie wynika jednak, by taka potrzeba zachodziła. Podając powody uchylenia orzeczenia, Sąd odwoławczy zasygnalizował konieczność rozważenia przez Sąd I instancji wskazanych w zarzutach kwestii oraz dogłębną analizę zeznań świadka A. S. Poprzestał na lakonicznym stwierdzeniu tej treści, nie wykazując, dlaczego tych czynności nie można było przeprowadzić w toku postępowania odwoławczego. Podobnie skrótowo Sąd *ad quem* odniósł się do argumentacji apelacji, przedstawiając powody uznania jej zarzutów za zasadne lub częściowo trafne. Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie daje odpowiedzi na pytanie, jakie stanowisko względem zarzutów apelacyjnych Sąd odwoławczy zajął i jakie z tego wynikają procesowe implikacje. Można domniemywać, że uwzględnienie zarzutów apelacyjnych świadczy o odmiennej ocenie winy oskarżonego, dokonanej przez Sąd Okręgowy, co wskazywałoby raczej na zaistnienie innej podstawy uchylenia orzeczenia w postaci reguły *ne peius*. Na ten temat jednak Sąd odwoławczy się nie wypowiedział.

Tymczasem, aby Sąd Najwyższy mógł ustosunkować się do podniesionych w skardze zarzutów, uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego jednoznacznie, która z przesłanek określonych w art. 437 § 2 k.p.k. była podstawą uchylenia wyroku sądu I instancji i przekazania sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2019 r., sygn. akt II KS 11/19). Należy więc przyznać rację skarżącemu, który w drugim i trzecim zarzucie skargi zwraca uwagę na brak podstaw do wydania orzeczenia kasatoryjnego w niniejszej sprawie.

Trzeba w tym miejscu raz jeszcze podkreślić, że niniejsze orzeczenie odnosi się wyłącznie do kwestii zasadności wydania orzeczenia kasatoryjnego w oparciu o

wskazaną w ustawie przesłankę, a nie ocenia prawidłowości rozpoznania zarzutów apelacyjnych przez Sąd II instancji. „Sąd Najwyższy nie może oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania określonego rodzaju wyroku. Nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceny materiału dowodowego przedstawionego w sprawie - rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem do sądów powszechnych. Interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich kompetencji do rozpoznania sprawy” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2021 r., sygn. akt V KS 3/21).

Ponownie rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy w W. powinien raz jeszcze dogłębnie przeanalizować treść zarzutów apelacyjnych (w szczególności w zakresie ewentualnej odpowiedzialności oskarżonego za dojazd do marketu „M.” oraz usiłowania odjechania przez niego z parkingu mimo pozostawania w stanie nietrzeźwości) – w razie potrzeby przeprowadzając nowe czynności dowodowe - oraz szerzej ustosunkować się do nich, a następnie podjąć stosowne rozstrzygnięcie w sprawie.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.